

Pôdohospodárska agentúra pochybila pri hodnotení projektov eurofondov

Na slovenských ministerstvách nefunguje systém vnútornej kontroly. Upozornil na to šéf Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ) SR Karol Mitrík. Úrad našiel množstvo pochybení pri preverovaní Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA) patriacej pod agrozort. Eurofondové projekty podľa neho vyhodnotila nedôveryhodným spôsobom.

„Kontrolné inštitúcie jednotlivých rezortov fungujú len okrajovo a len v nimi zriadených organizáciách. Na samotných ministerstvách vo veľmi malej miere vykonávajú priamo kontrolu. Jednoducho nám to nefunguje,“ uviedol Mitrík na dnešnom stretnutí s novinármi v Bratislave.

Problém vidí v tom, že plán kontrol a poverenia podpisuje minister. NKÚ tento rok kontroloval fungovanie a hospodárenie PPA v rokoch 2014 a 2015. Platobná agentúra bola podľa jeho zistení v predchádzajúcich rokoch nastavená veľmi zle z hľadiska riadenia a nastavenia procesov. Systém vnútornej kontroly takmer vôbec nefungoval.

V rámci druhej kontroly sa úrad zamerlal na vyhodnocovanie výziev na čerpanie eurofondov z programového obdobia 2014 až 2020. Kontrolóri podľa správy „nenadobudli primerané uistenie o tom, že vo fáze odborného hodnotenia bol zabezpečený jednotný, odborný, objektívny a transparentný prístup v súlade s európskymi princípmi“.

Nájdene nedostatky označil Mitrík v niektorých prípadoch za neuveriteľné. Ide napríklad o meškajúce oznámenia o vyhodnotení, ktorých odoslanie trvalo 100 pracovných dní. Povinné prílohy k projektom sa zároveň dopĺňali až po ich registrácii. Konečné bodové hodnotenie bolo podľa zistení NKÚ známe ešte pred samotným hodnotením.

„Hodnotenie kvality projektu je nastavené subjektívne zo strany vyhodnocovateľov, pretože vyhodnocovatelia hodnotili na základe slovných popisov, ako dobrý, veľmi dobrý alebo vynikajúci,“ opísal predseda kontrolného úradu.

Objavoval sa tiež rozpor medzi bodovým a slovným hodnotením, absencia slovného zdôvodnenia prideleného počtu bodov či nepodpísané hodnotiace hárky.

„Aj samotní vyhodnocovatelia boli v mnohých prípadoch prijímaní tesne pred procesom a neprešli žiadnymi školeniami a vzdelávaniami v tejto problematike,“ doplnil Mitrík.

S výsledkami kontroly už oboznámil ministerku pôdohospodárstva Gabrielu Matečnú (nominantka SNS). Jej hovorca Vladimír Machalík pripomenul, že výsledky auditov sa týkajú obdobia pred nástupom aktuálneho vedenia rezortu a PPA.

„Vzhľadom na podozrenia a spätnú väzbu od poľnohospodárov, aktuálne vedenie PPA vedelo o množstve pochybení už na základe vlastných auditov a okamžite začalo konať. S výsledkami auditu NKÚ sa vedenie ministerstva a PPA preto stotožňujú a vyjadrujú veľkú nevôľu nad riadením agentúry v predchádzajúcom období,“ reagoval Machalík.

Nové vedenie ministerstva začalo podľa neho robiť opatrenia a výrazné zmeny vo fungovaní PPA hneď po svojom nástupe. Do účinnosti už zaviedlo plán transparentnosti a prísnej kontroly oprávnenosti výdavkov. V prípade potreby nevytlúčil podanie trestných oznámení ani vymáhanie škôd.

Z celkovej alokácie 1,545 miliardy eur na Program rozvoja vidieka bolo od mája 2015 do marca 2016 zazmluvnených 957 miliónov eur.